

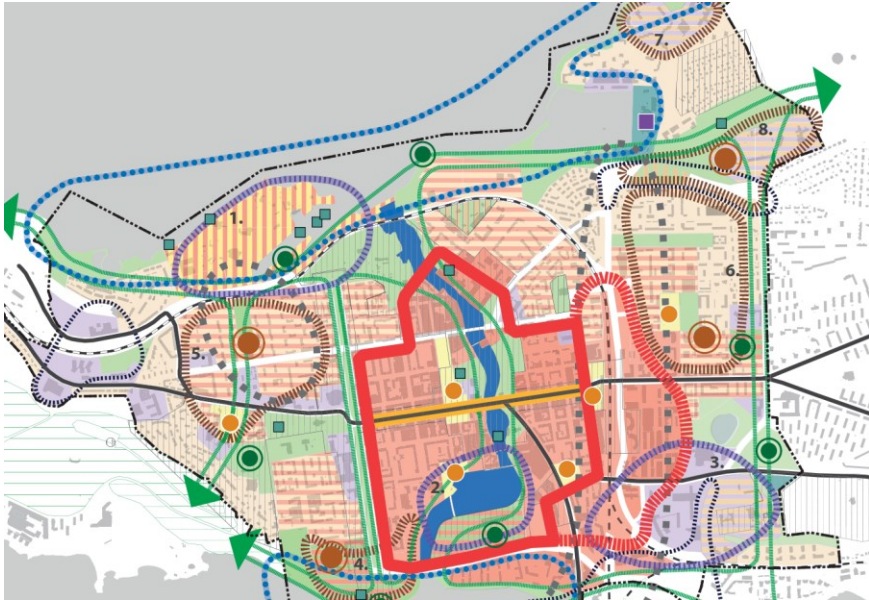
TUULIVOIMAYLEISKAAVA

**RED II Luvitustyöryhmän kuulemistilaisuus
5.3.2020**

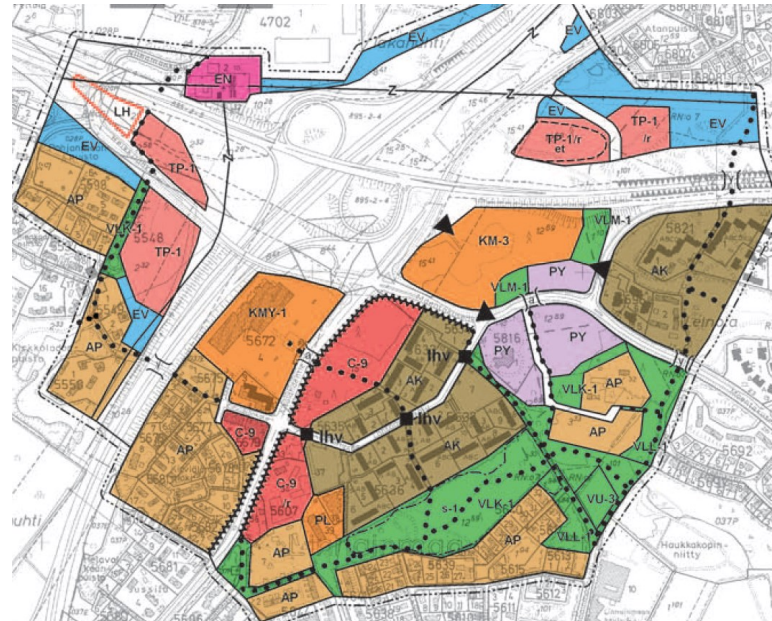
Miia Nurminen-Piirainen, johtava asiantuntija, AFRY

Kunnan yleiskaavoitus

- Yleiskaava on kunnan yleispiirteinen maankäytön suunnitelma, jonka tehtävänä on yhdyskunnan eri toimintojen yleispiirteinen ohjaaminen ja toimintojen yhteensovittaminen.
- Yleiskaavat tyypitellään yleisesti ohjaustavoitteen mukaan:

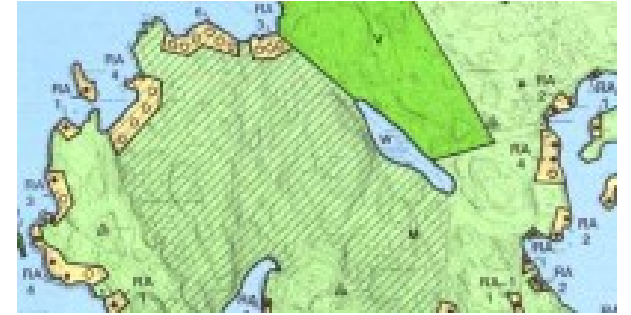

Strateginen osayleiskaava

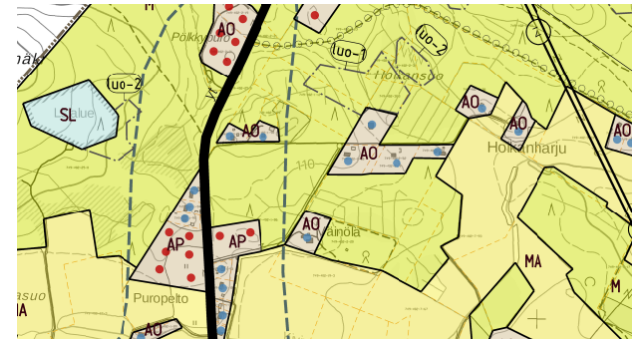

Yleispiirteinen osayleiskaava

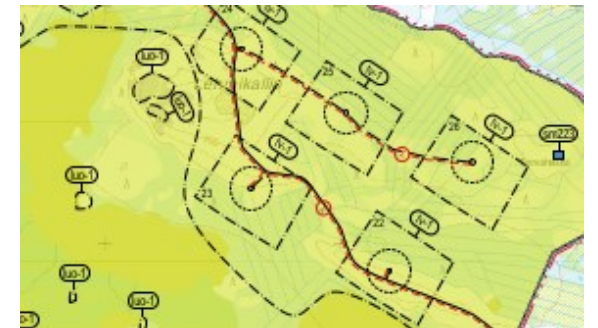
Rantaosayleiskaava MRL 72 §

Kyläkaava MRL 44 § (MRL 2009)

Tuulivoimakaava MRL 77 § (MRL 2011)

Yksityiskohtainen, suoraan rakennuslupaan oikeuttava osayleiskaava

Kunnan yleiskaavoitus

- Valtaosa yleiskaavoista laaditaan niin, että ennen rakennuslupaa tarvitaan vielä:
 - asemakaava
 - suunnittelutarveratkaisu
 - poikkeamislupa
- Kaavoitus on kunnan monopoli, jonka valmistelu on virkamiestyötä. Päätöksenteko tehdään luottamuselimissä.

Tuulivoimaosayleiskaava MRL 77 § (2011)

- Tuulivoimala tarvitsee rakennusluvan, jonka myöntämisen edellytyksenä on ensisijaisesti voimassa oleva oikeusvaikutteinen kaava.
- Kaavan tavoite ja tarkoitus on tuulivoimarakentamisen yksityiskohtainen ohjaaminen kaava-alueella (voimaloiden paikat, sähköasema, sähkönsiirto ja tieyhteydet)
 - Tuulivoimahankkeet sijoittuvat pääosin maa- ja metsätalousvaltaisille alueille/merialueille, joissa ei muuta maankäytön ohjaustarvetta
- Kaavoitettavan alueen laajuuden määrittää tuulivoimaloiden ja verkkoliittymän sijoittuminen ympäristövaikutukset huomioiden
- Tarkka tuulivoimavoimaloiden sijoitussuunnitelma ja vaikutusten arviointi tehdään kaavoituksen yhteydessä eli tuulivoimaloiden paikat päätetään yleiskaavassa.
 - Kaavassa **tulee riittävällä tarkkuudella yksilöidä voimaloiden määrä, sijainti ja suurin sallittu korkeus.**
 - Kaavassa määritetään tv-osa -alueet, joiden sisäpuolelle voimala tulee luvittaa.
 - Kaavatyön yhteydessä laaditaan yksityiskohtaiset vaikutusten arvioinnit.
 - Käytännössä tuulivoimakaavoitus enemmän tarkahkoa luvittamista, kuin yleiskaavoittamista (ei maankäyttömuotojen ohjausta).

Tuulivoimayleiskaavoituksen eroja muihin yleiskaavamuotoihin

Muu yleiskaavoitus

- Kaavoitustarpeen tunnistaminen kuntalähtöistä (kaavojen ajantasaisuuden ylläpitovelvoite)
- Kunta maksaa kaavoituksen kustannukset
- Kaavan tavoite ja osoitettavat maankäyttömuodot täsmentyvät suunnitteluprosessin aikana
- Selvitystarpeet maltillisia, jotka usein täsmentyvät ja tarkentuvat myöhemmässä vaiheessa
- Kaavan toteuttamisen tavoitevuosi tyypillisesti 10-20 vuoden päässä
- Yksityiskohdista päätetään muissa prosesseissa tai menettelyissä

Tuulivoimakaavoitus

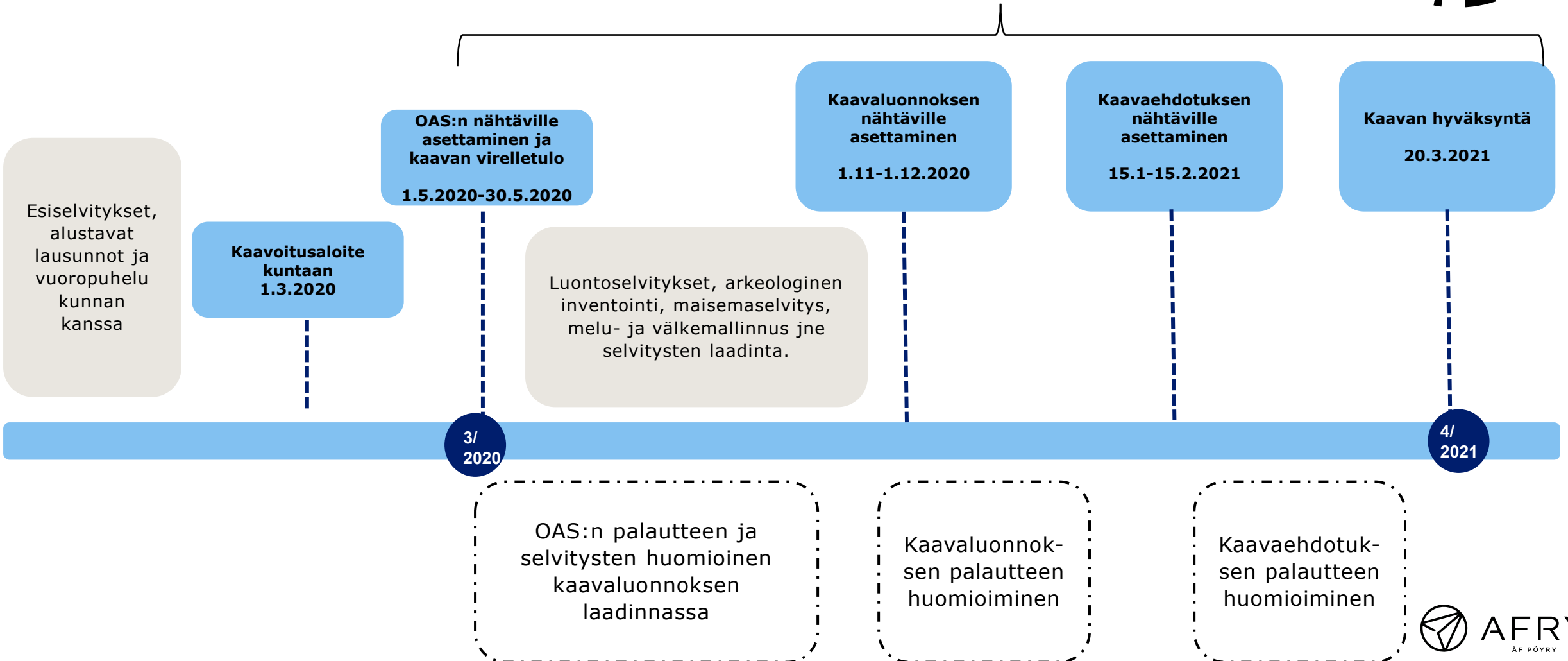
- Hanketoimijan toimittaa kaava-aloitteen kunnalle (KH tai KV hyväksyy)
- Hanketoimija maksaa kaavoituksen kustannukset
- Kaavan tavoite heti selvillä jo kaava-aloitevaiheessa → tuulivoimapuiston rakentaminen alueelle
- Laajat vakiintuneet selvitystarpeet, jotka palvelevat koko luvitusprosessia
- Kaavan tavoitevuosi **heti** → viivytykset johtavat kaavojen vanhenemiseen
- Päätetään hyvin yksityiskohtaisista asioista: teknistaloudellisetreunaehdot, sopimukset maaomistajien kanssa, PV:n hyväksyntä

Tuulivoimaosayleiskaavan laadinta MRL 77 §

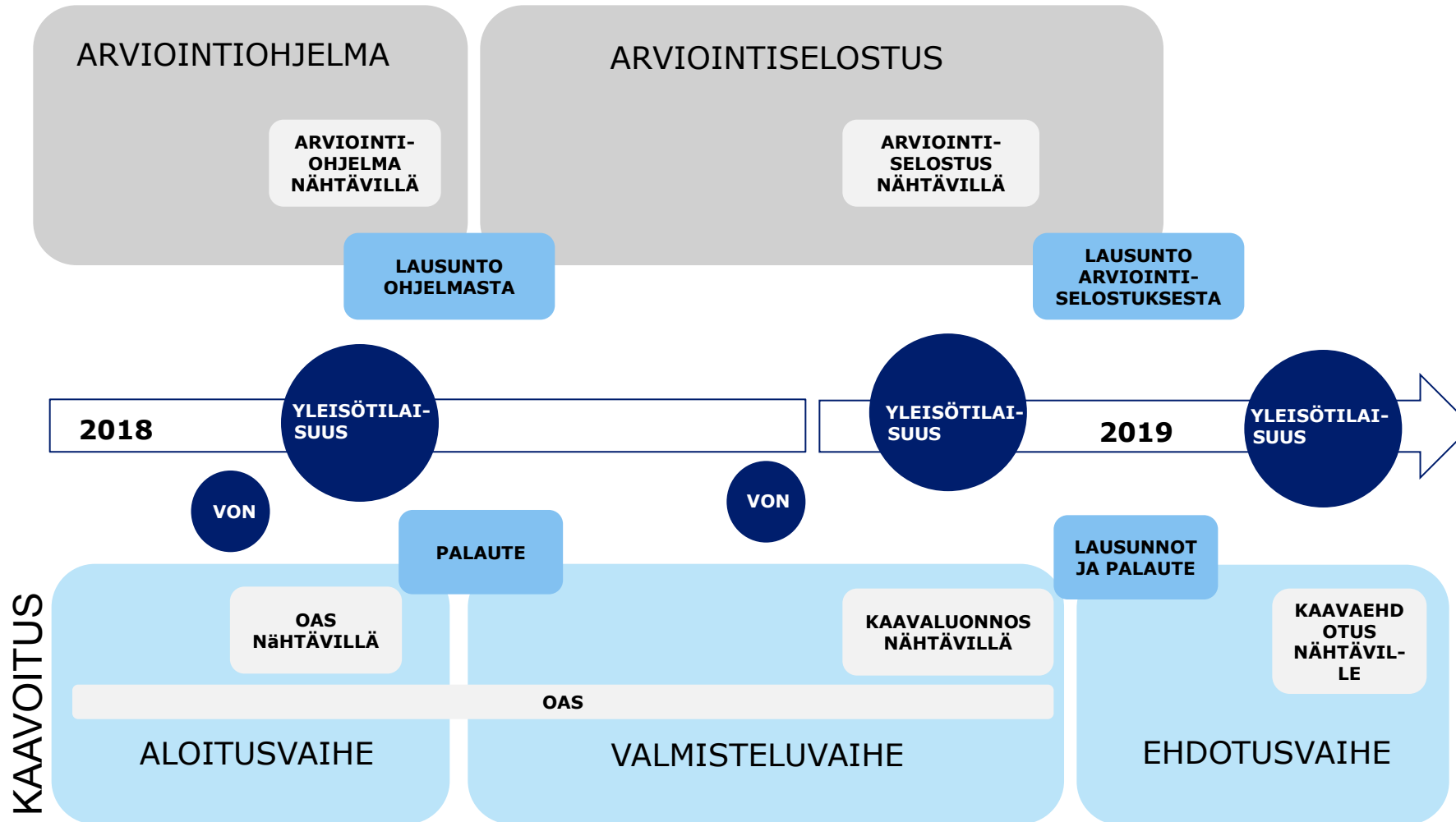
Aikatauluesimerkki

Kesto
noin 1
vuosi

11 kk

Tuulivoimaosayleiskaava sisältäen YVA-menettelyn

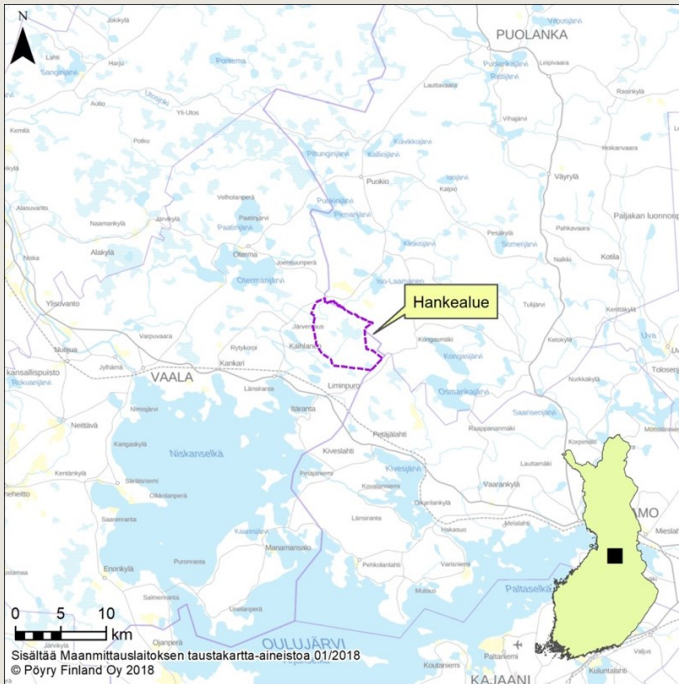

Kesto noin
1,5- 2
vuotta

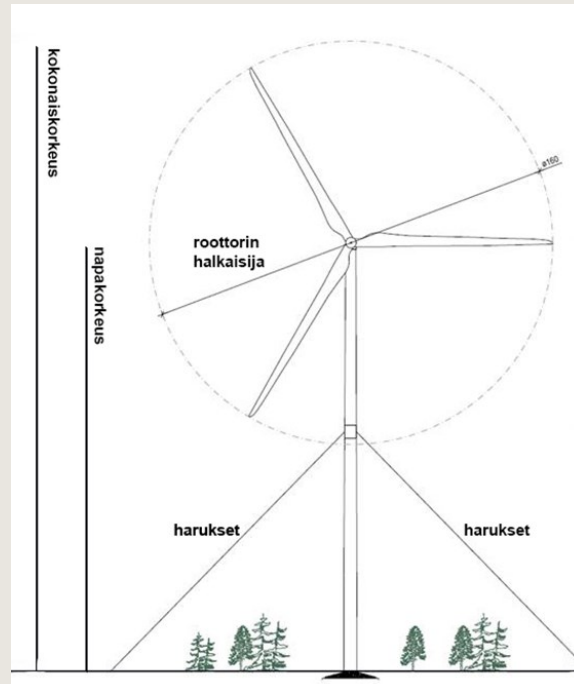
YVAL hankeluettelon mukaan tuulivoimahankkeet, kun yksittäisten voimaloiden lukumäärä vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 45 MW

Tiivistetty tuulivoimakaavaproessi 1/2

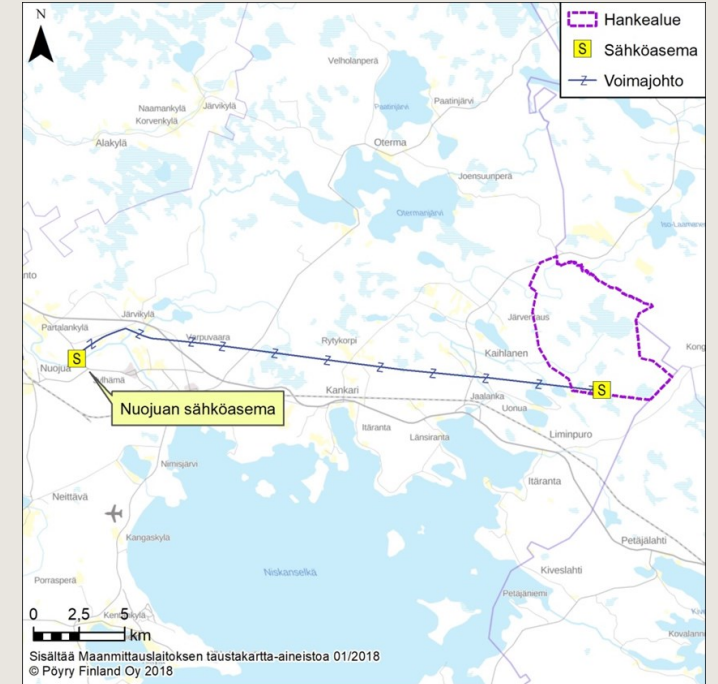
Aloitusvaihe

Suunnittelualan täsmentyminen

Päätös voimaloiden enimmäismäärästä ja dimensioista

Liityntä sähköverkkoon

Reunaehtojen täsmentyminen

Tiivistetty tuulivoimakaavaproessi 2/2

Valmistelu- ja ehdotusvaihe

Selvitykset

- Pölyselvitys
- Kanaintujen soidinpaikkaselvitys
- Pesimälinnustonselvitys
- Lintujen kevät- ja syysmuutto
- Päiväpetolintuselvitys
- Lepakkonselvitys
- Kasvillisuus- ja luontotyypiselvitys
- Voimajohtoreitin luontonselvitys
- Näkymäalueanalyysi
- Havainnekuvat
- Muinaismuistonselvitys
- Melumallinnus
- Välkemallinnus

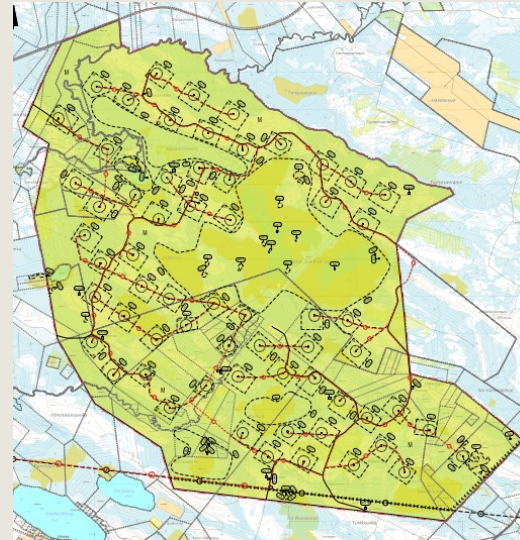

Vaikutusten arviointi

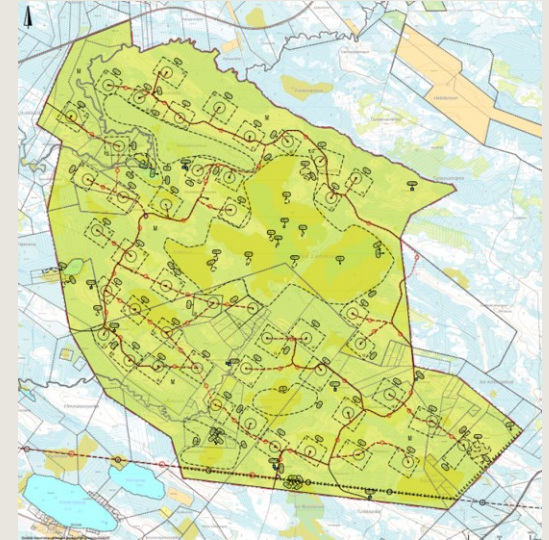
- Vaikutusarviointi toteutetaan maksimi- ja varovaisuusperiaatetta noudattaen
- MRL 9 § mukaan

Kaavaluonnos

Kaavaehdotus

Tuulivoimakaavaproessi on hyvin määrämuotoinen

Tuulivoimakaavoituksen kokonaisaikatauluun vaikuttaa

- Kaavoitus käynnistyy virallisesti, kun kaava on kuulutettu vireille kunnassa
- Osallistumis- ja vuorovaikutussuunnitelma ja kaavaluonnos voidaan asettaa nähtäville yhtä aikaa, jolloin nopeutetaan prosessia
- Vuodenaikaan sidottujen selvitysten tarkoituksenmukainen aikataulutus
- Viranomaisten resurssit järjestää tarvittavat neuvottelut ja lausua aineistoista aikataulussa
- Maakuntakaavan mukaisuus (seudulliset hankkeet)

Johtopäätökset

- Kaavoitus ja YVA-menettely on yleensä samaan aikaan vireillä, jolloin säästetään menettelyyn kuluva kokonaisaika
 - Voidaan toteuttaa aikataulullisesti yhteensovittaen tai yhteismenettelynä (YVAL 2017, MRL 2017)
 - Prosessien ollessa yhtä aikaa vireillä suositetaan mm. yleisötilaisuuksien yhdistämisestä, jolloin menettely olisi osallisille selkeämpi
- Voimaloiden tekninen kehitys on ollut poikkeuksellisen nopeaa. Kaavaprosessien mahdollisen venymisen ja valitusten myötä kaavat ”vanhenevat käsiin”, jolloin joudutaan hakemaan poikkeamislupaa kaavasta esimerkiksi kokonaiskorkeuden nostolle. Tämä on haasteellista, koska poikkeamispäätös on vain määräaikainen ja kaavaratkaisu jää voimaan.
- Suunnitteluprosessin eri vaiheissa (YVA, kaava, rakennuslupa) hyödynnetään samoja selvityksiä ja aineistoja, joten kokonaisuutta tulisi käsitellä yhtenä lupakokonaisuutena
- Hanketoimijoilla ja konsulteilla valmiudet sujuviin prosesseihin.

Ruotsissa tuulivoimalla ei kaavaa, vaan rakennus- tai ympäristölupa

- Alle 7 voimalaa, joiden napakorkeus alle 120 m: kunnan rakennusluvut, maakuntahallinnolta (CAB) haetaan ympäristölupa
- Tuulipuisto, jossa yli 7 voimalaa tai napakorkeus yli 120 m:
 - Sidosryhmäkuulemiset
 - Miljöbalkenin mukainen lupahakemus (sis. YVA) maakuntahallinnolle (CAB)
 - Kun lupahakemus täyttää vaatimukset, CAB järjestää julkisen kuulemisen. Kaikki sidosryhmät saavat lausua.
 - Kunnan veto-oikeus (kyllä/ei)
 - CAB:n päätös
 - Sidosryhmillä on valitusoikeus ympäristöoikeuteen
 - Valitusoikeus korkeimpaan ympäristöoikeuteen

Hallitusohjelmassa tuulivoimasta tärkeät kirjaukset

s. 32: Hallitus toimii tavalla, jonka seurauksena Suomi on hiilineutraali vuonna 2035 ja hiilinegatiivinen nopeasti sen jälkeen. Tämä tehdään nopeuttamalla päästövähennystoimia ja vahvistamalla hiilinieluja.

s. 35: Tuulivoiman osuutta Suomen energiatuotannosta kasvatetaan. Maatuulivoiman määrän kasvun arvioidaan tapahtuvan markkinaehtoisesti. Merituulivoiman rakentamisen edellytyksiä parannetaan. Poistetaan tuulivoiman rakentamisen hallinnollisia, kaavoitukseen liittyviä ja muita esteitä. Selvitetään ja mahdollisuuksien mukaan toteutetaan keinoja vähentää tutkista johtuvia rajoituksia tuulivoiman rakentamiselle.

s. 28: Alennetaan merituulivoimaloiden kiinteistöverotusta

Lopuksi

- Tuulivoimayleiskaava eroaa merkittävästi muista yleiskaavoista ohjaustarkkuudeltaan ja vastaa enemmän luvittamista, kuin kaavoittamista
 - MRL 77 §:n valmistelun yhteydessä aikoinaan pohdittiin ns. tuulivoimalupaa
- Vaikka tuulivoimakaavoitus sisältää poliittista harkintaa, prosessi on hyvin määrämuotoinen ja poliittinen harkinta tehdään käytännössä kaavoitusaloitteen hyväksynnän yhteydessä.
- Tuulivoimayleiskaava tehdään yhdelle hankkeelle, siinä määritetään voimaloiden sijainnit, enimmäismäärä ja maksimikorkeudet sekä huomioidaan ympäristövaikutukset ja teknologiakehitys
- Jos kaavamenettely kestää vuosia, ehtii kaava jo vanheta teknologian osalta kaavalla mahdollistettavan rakentamisen suhteen.
- Mikäli Suomessa tuulivoimaosayleiskaavaa ei oteta mukaan direktiivin soveltamisalaan, ovat suomalaiset tuulivoimahankkeet todennäköisesti heikommassa kilpailuasemassa muiden maiden hankkeisiin verrattuna.

OUR VISION

Providing leading
solutions for
generations to come

Making Future